

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 25 (288)

Fredagen den 23 juni 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 9:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam ..... » 5:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tialstafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	--	--	---	---

Erkehertiginnan Stephanie af Österrike.

Dessa dagar gästas vårt land och vår hufvudstad af en högättad främling, vid hvars namn är förenadt minnet af en bland de smärtsammaste katastrofer, som i våra dagar uppskakat världen. Det vore lika litet finkänsligt att nu i detalj upplifva de dystra episoderna från sorgspelet vid Mayerling, som det vore meningslöst att låtsas hafva glömt dem, då kronprins Rudolfs änka är Sveriges gäst.

En djup och oförskyllid olycka måste ingifva alla mänskliga hjärtan medkänsla. Men när den bäres så, som Stephanie af Österrike burit sin — med förtröstansfull undergifvenhet och med en pliktänsla, som icke sviktat vid något offer — då har den en underbar förmåga att höja henne, som icke lät sig nedslås. Inför en maka och en moder sådan som erkehertiginnan Stephanie måste hvarje kvinna känna en oförställd vördnad.

I maj 1881 förenades den då knappast sjuottonåriga dottern till Belgiens konungapar med den österrikiske tronföljaren. Efter makens bortgång i januari 1889 tillbakavisade hon storsinnadt hvarje

anbud att lämna det nya hemmet, och sedan dess har hela hennes lif varit ägnadt åt den nu tioåriga dottern Elisabeths uppfostran samt fullföljandet af den bortgångnes älskingsidé, det litterära praktverket »Österrike—Ungarn i ord och bild», hvartill hon själf lämnar bidrag både med penna och ritstift.

Ty erkehertiginnan Stephanie är rikt begåfvad, mycket musikalisk och god artist. Också älskar hon resor, vid hvilka hennes för allt skönt öppna konstnärssinne finner tillfällen att mottaga intryck och göra studier. Den för sin fågrikt berömda norden har länge lockat henne — och nu är hon här!

På måndags morgon anlände hon till hufvudstaden och emottogs vid stationen af Österrikes och Belgiens här ackrediterade sändebud. Sin bostad har hon tagit på Grand Hôtel. Vårt konungahus har med vanlig gästfrihet välkomnat den höga gästen. Helt visst skall besöket i Sverige bli ett angenämt minne för erkehertiginnan.

O, sommarhem! Gif ros på kind,
Åt mattad håg gif nya krafter

Med skogens doft, med solvarm vind,
Med dina dolda läkdomssafter.

Erith. Grafström.

Midsommarvaka.

Än kring midsommarstången
dansen hvirflar och yr.
Än är ej spelman gången,
hör, hur fiolen gnyr!
Re'n det mot morgon skrider,
öfver ångar och lider
dagarne mjuka stå:
Margit, kom låt oss gå!

Knarren sladdrar och surrar
inne i gårdets korn.
Nere i dalen man hurrar,
lyssna, där klang ett horn!
Läderlapparne jäkta,
kring våra öron fläkta.
Porlande flyter ån
fram mellan vassens strån.

Känn, hvilka dofter strömma
ut ifrån snår och kratt!
Kalkar och skidor tömma
ångande välluktskatt.
Syner i natten ljumma,
drömmar halfdagerskunna
fånga, Margit, mitt sinn,
smyga sig djupt därin.

Allt detta sus och myller,
lifvande skog och mark,
hela mitt väsen fyller,
Margit, med trånad stark.
Knappt mina läppar andas...
Innan morgonen randas,
skall jag ha biktat mig...
Margit, jag älskar dig!

Se, dina tårar rinna,
Margit, ack hvilken gråt!
Älskande, fagra kvinna,
tänk, att jag gläds däråt:
ordlös du så mig gifver
löftet, att min du blifver,
min uti natt och glöd,
min genom lif och död...

Lyssna, nejderna tiga,
dansen ej längre går!
Visor och skratt ej stiga:
gryningens tystnad rår.
Skyar i arla timma
skära i öster simma.
Skarpt mot fält violett
står en grans silhuett.

Solen väntas. När mäktigt
lyfts hennes röda klot,
jublande och andäktigt
blicka vi det emot.
Fåglar med sånger fylla
luften att solen hylla.
Se, hur hon stiger där!...
Kärlekens dag är när.

Fredrik Nycoander.

Valet af yrke.

En studie för Idun af H. G.

Det var en vacker flicka om aderton år. Ramen ett större rum, sof-, studer- och mottagningsrum i förening; enkelt, men elegant möbleradt och fylldt af allt det där, som tillkännagifver närvaron af en bildad kvinnas smakfullt ordnande hand. Ett bokskåp med, som det tycktes, flitigt begagnade böcker intog ett framstående rum. I fönstren blommor och fåglar, ett skrifbord här, ett sybord där, bric-à-brac och broderier, taflor och draperier, allt bidrog att göra detta flickrum till en den angenämaste tillflyktsort. Den lyckliga ägarinnan till all denna härlighet satt vid sybordet och betraktade tankfullt och med en viss öm stolt het ett litet föremål, som hon höll i handen.

»Aha,» tänker min unga läsarinna, »ett porträtt...» Misstag, det var en liten, hvit mössa af diminutiva former. »Hm... Hm...» Misstag återigen. Mössan var af hvit sammet med svart rand och gul kokard samt endast en tum bred öfver kullen. Det var med ett ord en studentmössa en miniature, och originalet i naturlig storlek låg på bordet bredvid.

Dörren öppnades hastigt och en ung elegant dam flög in. Hon hejdade sig likväl genast, nalkades den sittande med gravitetiska steg, gjorde en djup hofnigning och yttrade:

»Jag har den äran att frambara min vördnadsfulla lyckönskan till ert höglärdhet.»

Därpå fattade hon väninnan om lifvet och snurrade rundt om, släppte henne och föll ned i en stol.

»Käraste Ingrid, så roligt det var!» utropade hon, sedan hon hämtat sig en smula. »Jag läste din seger i går afton och kunde icke vänta till middagsbåten, utan steg upp så tidigt, så du kan aldrig tro det, bara för att förr få kunna gratulera dig. Student! Joo, det låter något. Och där ligger trofén från striden. Hör nu, ni ska' väl ned till Marstrand i sommar igen? Tänk då att få ha en sådan förtjusande mössa på utfärder och när som helst. Jag har fått en hatt, som är så vacker, att de begärde få låna den kvar några dagar i magasinet för att sätta den i fönstret. Tänk du! Men i alla fall gifve jag gärna tio sådana hattar för en enda sådan där mössa, ja, rättigheten att bära den, förstås. Hvad den skall klä' dig! Får jag se... så där litet på sned... förtjusande, isynnerhet om du alltid rodnar så vackert som nu. Men hvad

är det här för en liten söt unge? Hvad skall du hafva den till? En börs eller... Men jag tror du läst, så att du blifvit stum. Du säger ju inte ett ord...»

»Hur vill du, att jag skall kunna säga något, när du inte tigger en sekund? Hvad den här lilla mössan beträffar, skall jag begagna den som hårrosett i morgon. Eftersom jag ju icke kan vara med om herrarnes studentfest, har pappa lofvat mig att få bjuda hit mina skolkamrater på en »zwyck», som bror Erik sade. Och härmed inviterar jag dig högtidligt på kaffe och bål, ty det skall blifva riktigt i stil, förstär du.»

»Förtjusande! Få vi röka också?»

»Naturligtvis... den som kan.»

»Jo, jag kan draga några drag på en cigarrett, och då luktar det herre så treffigt.»

»Jo, du är bra!»

»Men låt oss nu sätta oss och tala förstånd, som det anstår kvinnor af vår mognade ålder. Nå, hvad tänker du nu taga dig till?»

»Kära Hildur...»

»Ja, du har ju alltid sagt, att du aldrig ämnar stanna i hemmet och vänta på en man, som är vår enkla bestämmelse, vi stackars olärda och osjälfständiga kräk.»

»Nej, det ämnar jag visst inte, det har du rätt i... det skulle allt bli långväntan för en fattig flicka, som jag är och blir. En ämbetsman som pappa kan ju aldrig lägga ihop något att tala om, då han är tvungen att representera, och dessutom har han gifvit oss sykon en god och dyrbar uppfostran, just för att vi sedan skulle kunna reda oss själva.»

»Nå, än en gång, hvad tänker du bli?»

»Ja, det har jag naturligtvis ännu ej bestämt mig för. Jag vet blott ett kall, som jag endast i allra yttersta nödfall vill egna mig åt, och det är en guvernants. Själfr har jag icke haft någon, men jag har sett tillräckligt, huru de hafva det hos andra, hos er inte minst.»

»Ja, de må nog inte för väl, och de söta barnen bruka just inte förlufva deras lif.»

Nu öppnades dörren åter, och en tredje flicka, jämnärig med de andra, kom in. Stilla och med ett något blygt uppträdande utgjorde hon en slående kontrast mot såväl den yra, prat samma Hildur som den mera allvarliga och själfmedvetna Ingrid. Hon mottogs med ett jubelrop.

»Visste jag inte det!» utropade Hildur skratande, »mildheten kunde inte uteblifva, då fliten och munterheten voro tillsammans. Hvilken skada, att vi tre icke äro en enda person... det skulle blifva kvinnan i sin fullkomning.»

Under tiden hade den nykomna omfamnat värdinnan och hviskat sin lyckönskan i hennes öra.

»Men sätt dig nu,» pratade Hildur vidare. »Vi voro just inbegripna i ett obegripligt allvarligt resonemang om Ingrids framtid. Nu kan Elin också draga ett strå till stacken. Jag är ordförande.»

Flickorna sågo skrattande på hvarandra; de kände nog till, att där Hildur fanns, förde hon också ordet.

»Du vill således inte bli guvernant,» fortfor hon, »det är afgjort. Tänker du kanske ta graden som din bror?»

»Ja, det vore nog intressant att fortsätta

med studierna, men jag vet ej, hvad jag sedan skulle göra. Att hålla föreläsningar eller skriva böcker eller sådant där tror jag mig inte om.»

»Nå, läkare då?»

»Ja, det skulle vara en härlig sak, om det icke vore för den svåra kursen. Tänk på anatomisalen!»

»Hu då!» utropade Elin.

»Ja, inte tror jag heller, att det är något behagligt göromål att dissekera,» fortsatte Hildur. »Om du skulle bli tjänsteman i posten eller telegrafan?»

»Det lär inte vara någon framtid för kvinnan, ty ett postkontor får man aldrig, och om man slutligen får en telegrafstation, är man gammal och nervös och kan inte njuta någon trefnad.»

»Jo, du är minsann inte lätt att göra i lag. Låt mig se, hvad hafva vi vidare? Militär kan du inte bli och inte jurist heller, efter hvad jag tror... och inte handverkare eller handlande... och inte präst... jo,» återtog hon lifigt, »präst»...

»Präst!» utropade de båda andra förbluffade

»Ja, det förstås, inte vanlig kyrkpräst, men... Hör ni, flickor, lofva mig att inte tala om det för någon, ska' ni få höra. Godt. När vi i julas voro nere hos farfars, klädde Hilma och jag en kväll ut oss i kammarjungfrurnas kläder och följde med hushållerskan för att höra på frälsningsarmén. Ja, tag inte så illa vid er, det var inte det ringaste farligt. Allt gick mycket hyggligt till. Men ser ni, där var det en ung, riktigt vacker flicka, fast hon hade en hatt, som missklädde henne rysligt, och hon var den som ledde alltsammans. Än talade hon långa stunder, än spelade hon gitarr och sjöng, och så föll hon på knä, och när hon blef trött, gaf hon tecken åt någon annan att tala eller också åt musiken, ty de hade riktig regementsmusik, som spelade glada stycken. Jag kunde i fjorton dagar inte tänka på annat än huru förtjusande det skulle varit att få uppträda så där. Tänk att få spela och sjunga och tala så mycket man vill och hafva en sådan massa människor att befalla öfver... och hvad man kunde göra det vackert med de där promenaderna på platformen och knäfall och... Skulle det inte passa dig, Ingrid, du som nu kan rå dig själf?»

»Hör du, Elin, tror du, att hon är rätt klok?»

»Inte låter det så åtminstone,» genmälde Elin leende.

»Ja, då vet jag ingenting mera. Nu får Elin ge något förslag.»

»Jag?... ja, då...» började denna hastigt, men afbröt sig med en blick på Hildur samt fortsatte därpå dröjande, »då skulle jag vilja föreslå henne att bli diakonissa, sjuksköterska.»

»Ja, det tror jag nog skulle blifva bra,» svarade Ingrid tankfullt.

»Och så modernt sedan,» inföll Hildur, »och med dina kunskaper och ditt lugn och allt möjligt blefve du nog snart någonting riktigt storartadt och favorit hos drottningen och... ja, det är afgjort: sjuksköterska är ordet! Och då nu allting är klart, springer jag min väg. Jag har suttit som på nålar.»

»Det gör du ju alltid,» log Ingrid, »och det förvånar mig, att du kunnat vara lugn så länge.»

»Ja, men i dag har jag verkligen rysligt brådtom, ty jag lofvade komma hem med middagståten. Adjö med er.»

»Välkommen i morgon,» ropade Ingrid efter henne.

»Tack!» Och borta var hon.

»Hon är alltid lika tokig,» skrottade Ingrid. »Men hvad var det egentligen du nyss ämnade

säga, ty du tänkte inte på sjuksköterska från början?»

»Jo,» sade Elin, och en lindrig rodnad färgade hennes kinder, »har du inte tänkt på att gifta dig?»

Ingrid kastade en forskande blick på väninnan. »Just nyss sade jag åt Hildur, att en fattig och obetydlig flicka som jag gör bäst i att afsäga sig alla tankar på giftermål.»

»Hur kan du tala på det sättet,» invände Elin ifrigt. »Det finns nog många, många, som skulle anse sig lyckliga, om de finge dig. Och... och...» fortsatte hon något tvekan, men tycktes därpå fatta mod och bifogade med stadig ton: »men jag vet ej, hvarför jag icke skulle tala rent ut. De äro ju vänner från barndomen, båda våra familjer, och i Marstrand förvandlades åtminstone hos en af de mina denna barndomsvänskap till en varmare känsla. Sedan dess har du ej sett bror Folke, emedan han varit sysselsatt vid regementet och med den stora egendom pappa köpte åt honom, men han skref häromdagen till mig och bad mig utforska dina känslor för honom, ty så löjtnant han än är, finns dock familjeblygheten i hög grad hos honom. Och nu frågar jag dig öppet: vill du göra honom lycklig för hela lifvet? Penningar behöfver han icke, och allt annat har du ju i rikaste mått. Nå, du svarar icke?»

»Käraste Elin,» sade den djupt upprörda flickan sakta, »detta kom ju så oförmodadt öfver mig... jag måste sansa mig och tänka, innan jag svarar.»

»Nå, då är allt bra,» log Elin genom tårarne, som hon alltid hade nära till hands. »Mera begär jag icke. Och se här,» hon framtog ett bref, »lägger jag detta bref på bordet framför dig. Det är från honom. Bryter du det, så träffas vi alla lyckliga i Marstrand om några veckor. Återsänder du det oöppnadt, så är där åtminstone en ung löjtnant mindre bland dansörerna.»

Hon omfamnade varmt sin vän och lämnade rummet. Den kvarvarande satt en stund med den tankfulla blicken fäst på brefvet. Därpå förklarade ett lyckligt leende hennes vackra, allvarliga drag, hon kastade en skygg blick omkring sig, fattade med blossande kinder det ödesdigra brefvet — och öppnade kuvertet...

Födelsedagar.

Födelsedagar böra icke endast ge upphov till familjefester inom lyckliga hem, utan böra äfven vara de heligaste och allvarligaste själfpröfningsstunder för hvarje ädelt sinne.

Ju äldre vi bli, desto kortare förefalla oss åren. Liksom det rullande snöskredet ökar sin hastighet, ju djupare det faller, lika hastigt störta dagar, veckor, månader och år förbi oss, ju längre vi aflägsna oss från barndomen och närma oss lefnads målet.

För alla förrinner sanden i timglaset först för långsamt, sedan mycket för fort. Barnet sträcker begärligt händerna emot lifvets höjd, emedan det längtar efter friheten och den fullvuxnes själfständighet. Men en gång skall äfven detta förskräckas öfver tidens flykt, och säkert finnas få, som önska att den allt borttryckande, allt våldsamt förändrande tiden skulle ha ännu snabbare vingar.

Med välbehag inträder ynglingen i den sköna lefnadsålder, då han blir egen herre öfver sin tid och sina handlingar. Hvad

som förut för honom varit en dunkel ånig, ett stilla hopp, det får nu sin uppfyllelse. Hans inbillningskraft kläder allt i en ovanlig tjusning. Han beräknar möjligheten att fullfölja sina bästa och djärfvaste önsknings; men tänker han äfven på motgångarna, på de gäckade illusionerna, på svikande krafter?

Han blir man, make, fader. Lifvet lär honom, att människan långt ifrån att diktera lagar, endast kan utföra så mycket som förhållandenas järnhårda makt tillåter henne. Där han väntade ett bekymmerslöst lif, fann han sorger; där han ändtligen såg framgång, mötte han nya, oväntade svårigheter.

Öförmärkt har hans hår gränat under denna täflan efter något, som han aldrig uppnått; han blir allvarligare, mera lidelsefri och stilla. Många djupa sår har han erhållit i kampen för tillvaron. Somliga ha ärrats, andra kanske blöda ännu.

Så inträder äfven ungmön med välbehag och förväntan i sin skönhets vårdagar. Hon finner beundrare, omges af smickrare. I hennes hjärta röra sig okända, obeskrifliga känslor, som göra henne lycklig och stolt. Hon ser från sin höjd ned på de yngre, hon jämför sig icke utan hemlig stolthet med de äldre, redan utblommade systrarna. Hon kan ännu ej fatta glöden af tillvarons sommar-sol, som oundvikligt skall minska hennes lifskraft och uttorka mängen glädjens källa. Hon anar makans afundsvärda lott vid en älskad mans sida, moderns stilla lycka i kretsen af muntra barn.

Men den ena födelsedagen efter den andra går förbi. Icke utan hemlig sorg räknar hon slutligen deras antal, som för henne bort från hennes ungdom, från hennes blomstringsdagar. Hennes skönhet vissnar, yngre täfla med henne om priset, snart ser hon sig försummad af dem, som förut beundrade henne.

Hon anställer jämförelser mellan sitt öde och sina, som hon tror, lyckligare vännors, som för länge sedan slagit sig i ro i äktenskapets hamn. Hvad finner hon? Mycken lycka bredvid stora sorger — ingenstädes fullkomlig sällhet. Öfverallt kamp för tillvaron, materiel som andlig. Hvarje fröjd köpes med strid och arbete, betalas med smärta.

Därför — om du vill fylla din tillvaros ändamål, om du vill vara lycklig, så låt tidens snabba fart alltid påminna dig om att tidigt handla med vishet, att tidigt lära måttlighet och försakelse, för att icke senare genom gnagande missmod din lycka och frid må störas.

Den människa, som i sin ungdom redan förvärfvat sig lugn besinning och såsom mogen handlar med den framskridna ålderns eftertänksamhet, skall i sin sena ålder kunna glädja sig åt ett muntert sinne och en lyckliggörande förnöjsamhet. Minnet af väl upplefda ungdomsdagar skall glänsande draga förbi hennes själ, skall utstråla från hennes ännu klara ögon.

Handla så, att du kan hälsa hvarje födelsedag med inre tillfredsställelse i medvetandet af redlig sträfvan. Låt inträdet af ett nytt år i ditt lefnadslopp icke blott vara ett steg i tiden, utan ett ännu högre steg till din mognad och fullkomning.

Tänk på din födelsedag med vördnad på dina föräldrar. De sökte skydda den späda plantan för alla stormar, för att den måtte spira upp till egen kraft. De älskade dig med djupaste innerlighet, innan du själf kunde återgifva någon kärlek.

Icke blott tacksamhetens ord, utan ditt sinne och dina handlingar böra visa dem hvad

du känner för dem. Hvilas deras välsignelse öfver dig, så gör i din tur ditt lif till en välsignelse för dem!

Ingen skugga må störa den välgörande erinringen af våra kära hädangångna; ingen kommande födelsedag må öfverraska oss vid lättsinniga tankar och vanärande handlingar.

Spanska flickor.

Technade för Idun

af

C. H. E. R—y.

I Spanien önska sig alla unga mödrar med passionerad häftighet en son, och blir deras första barn en flicka, kan det åtminstone till en början se ut, som om en onaturlig kärlekslöshet vore allt hvad den lilla hade att vänta af sin moder. Hela familjen talar öppet om sin misräkning, visar sig alldeles likgiltig för den lilla nykomna och betecknar henne vanligen endast med benämningen »chiquilla», tösunge. »Det är bara en flicka, ledsamt nog,» säga far- och morföräldrar, fastrar och mostrar. Intet ståtligt sällskap samlas för att följa den nyfödda till kyrkan och öfvervara döpelseakten, och ingen festlig familjemiddag anordnas till hennes ära. Endast fadren, gudfadren och gudmodren tillika med amman, en ärbar bondhustru i aragonesisk eller asturisk nationaldräkt, gå helt stilla, kanske i skymningen dagen efter hennes ankomst till världen, med henne till kyrkan, där hon vanligen erhåller samma namn som gudmodren eller också uppkallas efter det helgon, som firas den dag hon föddes. Högtiden till ära sänder dock gudmodren sedan till modren en inkom beställd krokanlik tårta af en egendomlig, men ganska välsmakande deg, utsirad med grannlåter af socker. Hade det varit en gosse, hade kakan blifvit dubbel så hög, och man hade satt en vacker ängel på toppen och i hans hand den spanska röda och gula flaggan, men för en flicka gör man sig ej så mycket besvär. Då husets vänner sedermera

komma på besök hos modren, mindre för att betrakta det lilla hårdt lindade barnet i sin vagga än för att beklaga den misräkning hon varit utsatt för och önska »bättre lycka nästa gång», måste de enligt bruket alla förtära en bit af denna kristningskaka.

Så småningom komma dock både moderskärlek och modersstolthet den lilla Mercedes, Concha, Caridad, Assunpcion, Luz eller hvad hon nu må heta till del, ty i allmänhet äro spankorna utmärkta just som mödrar. Hon förses med utsökt fina kläder, hvilka modren merendels arbetar åt henne, och de små hvita klädningarna, mössorna, sockorna och tröjorna prydas med skära rosetter i alla storlekar och nyanser. Vaggtäcket, bärrocken, sjalarne — allt hvad den lilla begagnar måste vara vitt och ljusrdt. Gossarnes färg däremot är ljusblått. Blott några veckor gammal måste den lilla, iklädd alla sina grannlåter och buren af amman, i sällskap med modren aflägga visiter hos släktingar och vänner, hvilka nu hunnit hämta sig efter den första misräkningen och börja visa sig intresserade. Af någon särdeles älskvärd anhörig får hon i present en liten medalj, helgad åt den heliga jungfrun eller välsignad af påfven, om det skall vara riktigt fint, att i guldkedja bäras utanpå klädningen och det kan väl också hända, att en annan tant hänger en liten amulett, inkom köpt på någon berömd vallfartsort, kring den lillas hals för att under linnet bäras på bröstet. Denna senare skall vara en ofelbar hjälp mot sjukdomar och mycket annat ondt.

I många delar af Spanien och isynnerhet på landet förrättas en ganska egendomlig ceremoni med späda flickebarn. Modren och gudmodren, åtföljda af ett antal väninnor, föra den lilla in i någon kyrka och »helga henne», som uttrycket är, genom att vördnadsfullt gå upp för trappstegen till högaltaret och nedlägga den lilla på detsamma. Först ligger hon på ena sidan och efter ett par minuters förlopp vändes hon på den andra, under det att hennes följeslagerskor stå i halfkrets bredvid och tysta åse denna, som det kan tyckas, meningslösa ceremoni. Till sist doppar en af de närvarande ett finger i oljan i den lampen, som ständigt brinner i

katolska kyrkor, och smörjer barnets panna därmed, hvarefter hela den högtidsklädda skaran troppar sin väg igen. De leende och belåtna ansiktena vittna om, att de anse sig hafva fullgjort en kär plikt. Sällan beträder man någon helgdageftermiddag en landtkyrka, utan att träffa på en liten skara kvinnor, hvilka utan tillhjälp af någon präst fullgöra denna uti deras ögon heliga handling.

I ett klimat sådant som Spaniens är det ej underligt, att barnen nästan hela dagarne vistas utomhus. Vissa parker och promenader i städerna utgöra också liksom en offentlig barnkammare för de bildade klassernas barn — de fattiga leka i allmänhet på gatan utanför sina hem. Det riktigt myllrar af barn i Spanien, och tio eller tolf barn — ja, ibland ännu flere — i en familj förekomma ganska ofta. I sin tidiga barndom äro de nästan utan undantag vackra som Murillos änglar, men man ser flere ljuslockiga och blåögda, än man skulle tro. De små señoritas äro dessutom så vackert och smakfullt klädda, att man kunde taga dem för prinsessor allesamman eller tro, att deras fäder alla vore millionärer. I de flesta fall är det dock endast deras mödrar, som sätta sin stolthet i att göra dem så eleganta som möjligt, och i många familj nekar man sig till och med det nödvändiga för att kunna sända ut sin lilla älskling klädd i siden och spetsar »som alla andra». Ofta har modern själf broderat, sytt och klippt allttammans. Man kan lätt tänka sig, huru all denna lyx i den tidiga barndomen skall för hela lifvet grundlägga fåfänga, behagsjuka och kärlek till flärd hos den blifvande kvinnan! Kärleken till vackra kläder är väl ofta också spankans skötesynd — men skön och graciös som hon i allmänhet är, kan man nästan icke undra på, att hon gärna vill vara väl klädd. Smak har hon också, det kan ej förnekas. Man får ej tro, att alla kvinnor gå till ytterlighet i fråga om toaletten — många anlägga vid ännu helt unga år den räta och släta svarta ylleklädnings, hvilken, så att säga, utgör en slags nationalkostym för alla, hvilka icke kunna eller icke vilja följa med modets alla växlingar. Utomhus bäres, därtill ett slags dok eller slöja af fint, svart silkesgas, hvarmed

I hushållspenningfrågan. Femtonhundrakronorstrecket.

I.

Sofie Le Moine, f. Brandt:

»Tro, ödmjukhet och kyskhet utgöra kvinnans prydning; ordning och sparsamhet hennes dygd.»

Att hushållspenningfrågan utgör en viktig faktor i det äktenskapliga lifvet är väl tämligen erkänt, och som jag anser den vara för den husliga lyckan snart sagt det väsentligaste (ty om också ej ordspråket: »När fattigdomen kommer i dörren, far kärleken ut genom fönstret», kan till fullo äga sin tillämpning, så spelar dock ekonomin en viktig roll), vill jag härmed söka besvara frågan:

»Huru skola de årliga utgifterna fördelas och hushållningen bäst ställas för en familj, bestående af man, hustru och tre barn, då familjefaderns årsinkomst uppgår till 1,500 kr?»

Man räknar ju, och detta med allt skäl, bland vår tids svåraste lyten, att man, såväl hög som låg, vill lefva öfver sina tillgångar, att man offrar för mycket på nöjenas och lyxens altare o. s. v. Motiven härtill kunna ju vara flere, men jag håller strängt på, att hustrun i de flesta fall är orsaken härtill. Hur många man har ej blifvit en förfalskare, en försingrare och måst sluta sitt lif inom fångelsens murar endast för att tillfredsställa en oförståndig hustrus fordringar. Jag gillar tillfullo, hvad en framstående person skref till svar på förslaget

att använda endast kvinnliga kassörer etc., ty då skulle inga underslef ifrågakomma. »Hvem är då orsaken till de flesta mäns fall? Jo kvinnan.» Är mannen gift och hustrun ej förmår eller förstår göra hemmet treftigt, så söker han ersättning utom hus och det kostar mycket pengar. Är hustrun åter fallen för lyx och öfverflöd och visar misshumör vid hvarje liten försakelse, så äro väl de män få, som ej för den »husliga freden» offra mera, än tillgångarna medgifva, och så kommer man lätt ut på det »sluttande planet», som alltid för utför. Därför är det af allra högsta vikt, att mannen gör kvinnan förtrogen med sin inkomst redan före äktenskapet, och att hemmet ordnas i öfverensstämmelse därmed.

Det är så vanligt numera, att då giftermål ingås, boet skall på en gång anskaffas och så fint och fullständigt som möjligt. Mången kommer härför i skuld, som sedan blir en »tvinsot». Nutidens sätt, att på afbetalning erhålla snart sagt allting, kan nog vara bra, men det blir därigenom så frestande att äfven skaffa det, som man kunde undvara.

Nej, boet må vara hur enkelt som helst, blott det är min egen tillhörighet. Huru många glada stunder förskaffar man sig ej, då man så småningom och vid råd och lägenhet köper sig än en, än en annan sak till det kära boet.

Vi kvinnor kunna i detta fall utträtta mycket. Vi kunna med rätt små resurser göra ett angenämt hem, blott vi äga ordningssinne och smak.

Efter denna, kanske allt för långa inledning vill jag öfvergå till besvarande af själva frågan.

1,500 kr. äro ju numera den mest vanliga inkomsten för en lärare eller mindre handverkare i stad eller för en lärare med förenad organist- och kloc-

karebefattning på landet. För att få denna att räcka till, fordras nog rätt mycket förstånd och god omtanke. Som familjen är välsignad med trenne barn behöfs nog, och för min del anser jag det nödvändigt, att ha en tjänarinna; alltså 6 personer.

Nu vill jag dock förutskicka den anmärkningen, att jag ej kan besvara frågan efter stockholmsförhållanden, utan efter småstad eller landet.

Till hyra för 2 å 3 rum och kök 200 kr. samt till ved 100 kr.

Återstå alltså 1,200 kr. Dessa skola nu räcka till att bestrida alla utgifter, hvilket de äfven hitills gjort, och som vi ej ha hopp om ökade inkomster, måste de äfven fortfarande göra det. Men skall detta låta sig göra, går ej an att lefva så att säga för dagen, utan köpa litet mera på en gång, ty dels bli varorna något bättre, dels blir priset i allmänhet lägre.

Så t. ex. bakas allt spisbröd på en gång om hösten, då rågmjöllet brukar betinga lägsta priset, och genom bakning flera dagar (vanligen tre) sparas ved och jäst samt tid. Skorpor bakas likaså 17 kg. åt gången, och bruka dessa i medeltal räcka 3 månader. Vid höstbak och äfven vid skorpbak bakar jag äfven s. k. surlimpor af 8 kg. rågmjöl. Mjukt rågsiktsbröd med något sirup och kryddor samt äfven hvetebröd (utan smör, men med något socker) bakar jag hvarje vecka i spiselugnen antingen på tisdag, då jag kokar salt kött eller fläsk och s. k. tisdags-soppa (»sluring»), eller på torsdag, då vi ha ärter och fläsk. På det sättet åtgår ingen extra ved till bakningen. Detta bröd användas till kaffe eller mjölk om morgnarne, och så bruka barnen få en mjuk skifva på eftermiddagen i stället för kaffe, hvilket min man, jungfrun och jag dricka. Småbröd bakar

vudsakligen mönster till arbeten, som sedan tillverkas af henne och hennes dotter, hvilken synes hafva ärfvt moderns ovanliga begåfning.

Glädjande är att iakttaga, att denna nationella konstslöjd ännu visar tendens att fortgå och utvecklas och det i en tid, då storindustrien gör allt att förkväva det visserligen mången gång i ekonomiskt hänseende ej mycket gifvande handarbetet.

Iduns skollofskoloni.

Hörliden söndags morgon kl. 8, när ångfartyget Furusund lade ut från Blasieholmsskajen, vimlade på dess öfverdäck en glad och ungdomlig skara, ifrigt viftande åt land. Det var Iduns skollofskoloni, som nu begaf sig på färd till en två månaders hälsobringande sommarvistelse i Guds fria natur. De små bleka ansiktena lyste af förhoppningsfull längtan, matta ögon strålade upp. Om också icke deras läppar uttalade det, så ropade dock genom dessa fattiga barns oförställda glädje öfver de ljusa sommarkvar, de drogo till mötes, ett tack, ett varmt och innerligt tack till alla Iduns goda läsarinnor, genom hvilkas offervilliga bidrag vår skollofskoloni ännu en gång — den fjärde — kommit till stånd.

Kolonien förestås äfven i år af skolläraryn fru *Fredrique Falk*, hvilken allt ifrån första året så oegennyttigt och i allo utmärkt skött detta ansvarsfulla uppdrag. Lokalen för kolonien är däremot i år en annan än under de föregående åren, nämligen gården *Trästa, Häfverö*, invid Väddö kanal och en vik af Ålands haf. Den nya lägenheten erbjuder åtskilliga förmåner framför den gamla såsom närmare läge till hufvudstaden och ångbåtsstation, hvarigenom frakter af lifsförnödenheter lättare gå för sig, bekvämare badställe, större utrymme inomhus o. s. v.

De 18 barn — 9 gossar och 9 flickor — som genom vederbörande lärare utvalts att tillhöra kolonien bland de mest behöfvande och därpå välförtjänta bland hufvudstadens folk-

skolelärjungar, undersöktes före afresan till sitt hälsotillstånd af den skicklige barnläkaren dr *Carl Flensburg*, hvilken äfven i år kommer att i detta hänseende öfvervaka kolonien. En stackars liten flicka blef därvid förbjuden att medfölja de andra på grund af lungdot, men det har nu ombestyrts, att den lilla på sitt eget håll inackorderas i en bondgård under sommaren för att njuta en välbehöflig landvistelse, och bidrag har härför lämnats från kolonimedlen.

De öfriga äro nu emellertid lyckligt och väl installerade i sitt sommarhem vid Ålands haf. Mätte nu vistelsen i skog och mark under hvila och lek, de hälsosamma baden, den kraftiga kosten och hägnaden under den goda husmoderns allvarliga ledning bringa de unga hälsa och friska krafter till både kropp och själ!

Det vore helt visst den bästa och enda lön de vänliga bidragarinnorna önska sig.

Om fotvandringar.

För Idun af A. K—m.

(Forts. o. slut.)

Vandringen. För den ovane turisten är bäst att börja med att tillryggalägga ungefär 2 nymil per dag. Snart nog kan man utan öfveranstängning gå både 2½ à 3 mil, med minst en hvilodag i veckan, hvartill söndagen ju bäst lämpar sig. Äro kläderna i olag, väljes en söckendag, då det sys och repareras, tills allt är i ordning igen. Handelsbodas finnas nästan öfverallt invid landsvägarna. På de flesta »skyds»-stationerna kan man få tvättadt, t. o. m. om man blott stannar en natt öfver. Såsom lagom marschtakt gäller 1 kilometer på 15 minuter. Hvad rasten under vandringen beträffar, är bättre att taga den grundligt ett par gånger än att ofta hvila små stunder.

Om maten. Ja, egentligen bör man hafva sina matsmältningsorganer i ypperligt skick, ty man får ofta litet hårdsmält föda i det goda broderlandet. Omväxlingen i densamma är icke just stor. Att bjudas på fisk tre gånger

om dagen är ingenting ovanligt, men i ersättning för enformigheten har man kvalitén. Sådan lax och laxöring (»örret») får man knappast annorstädes. Den serveras endast på två sätt, kokt eller stekt. Grönsaker får man ytterst sällan annat än i de större städerna. Konserver af alla slag serveras. Färskt kött fås också, men man ser aldrig på landsbygden någon hel stek. Man får biff, ripor, ragout eller köttbullar. Godt vin och öl fås öfverallt. Brödet är icke så godt som det svenska, men man tar sin tillflykt till kax eller »flabröd», en sorts tunnt knäckebröd, och reder sig därmed rätt bra.

Högfjällsvistelse. För nervsvaga personer, eller sådana som haft ansträngande vinterarbete, rekommenderas en eller par veckors vistelse på högfjällsstationerna. Det finnes många sådana i Norge. Af personlig erfarenhet kunna vi anbefalla Nystuen och den något lägre belägna och omyckta Maristuen, båda på Filefjäll i Valdres. Pensionspriset är 3 à 4 kr. per dag. Icke mindre angenämt och något billigare är det på de »koselige» fjällstugorna på Dovre fjäll, Fokstuen, Hjerkin och Kongsvold. Till de senare kommer man lättast med järnväg från Kristiania till Lille Elvedalen, därifrån är blott några få mil. Man kommer dit på alltigenom god väg.

Om routerna. En tur i Thelemarken, som icke är lång, men utmärkt vacker, har till utgångspunkt Kongsberg, öfver Bolkesjö, Tinnoset och Tinnosjön genom Vestfjorddalen förbi det snöhöljda Gaustafjellet upp till Krokan med det närbelägna Rjukanvattenfallet, som är ett af Europas märkvärdigaste (245 meter i lodrät höjd).

En annan tur likaledes i Thelemarken, som är vacker och intressant, är, med utgång från Skien till Ulefos, så med ångbåt öfver de tre vackra sjöarna Flaavand, Hvitseid och Bandaksvand till Frisset, om man vill vandra till Dalen, eller och hela vägen med ångbåt till nämnda ställe, som är ändstation. Härifrån kunna flera olika utflykter göras såsom: upp öfver Eidsbergfjellet till det märkvärdiga Ravnegjuvet, vidare till Sandaak och upp till högfjällsstationen Haukeliset, hvarifrån man sedan kan komma på god chaussé ner till

litet, på sommaren mera, men hvilka jag köper, då de äro billigast, så att jag ej behöfver betala öfver 1,25 tjoget, men en tid billigare än 1 kr.	12,—
16 kg. kaffe à 2 kr. Barnen få kaffe blandadt med mjölk om morgnarna, men på eftermidd. få de däremot ej. Det går i medeltal ej åt 1/3 kg. i veckan, men vid jul och öfriga högtider fordras mera, hvarför det brukar »gå ihop»	32,—
32 kg. socker à 73 öre. Jag använder alltid »Tanto» topp, hvilket jag funnit drygare än s. k. bitsocker. Till bakn. köper jag »Hollands kross», som stött och siktadt äfven tjänar till strösocker	23,36
5 tunnor potatis, hvilka vi köpa på hösten, men naturligen få vi köpa färsk under ett par månader	25,—
Grönsaker köper jag äfven in om hösten, då de äro billigast, och förvarar dem i sand i källaren	12,—
Som min man och äfven jag tycka om surkål, brukar jag inlägga 15 st. kålhufvuden Gurkor brukar jag dels salta såsom pressgurkor, dels lägga in i ättika	1,50
Krusbär, ärter, lingon och rabarber lägger jag äfven in på buteljer	1,50
Kokärter använda vi i regeln hvarje torsdag och årtpuré hvarje lördag, undantagandes de varmaste sommarmånaderna, och bruka 40 liter gå åt	2,—
24 kg. sill à 25 öre	4,80
1/2 fjärding salt strömming	5,—
1/2 » » flundror	1,75
10 kg. salt färskött (Ölands)	7,—

Till saft och sylt köper jag hallon, vinbär, krusbär och lingon. Vi använda i hvardagslag alltid lingonsylt, men på sommaren, när krusbär och rabarber äro billiga, kokar jag ofta kräm, hvilket då också får tjäna som sylt till pannkakor och plättar	12,—
Äpplen, päron och körsbär köper jag äfven in för att torka och använda sedan till s. k. fruktsoppa	8,—
Som min man ej är absolutist, ehuru mycket måttlig, och vi äfven någon gång ha främmande, går det vanligen åt dricksvaror för omkring	40,—
Sedan jag nu upptagit utgifterna för de flesta lifsförnödenheter, återstår dock en del, såsom kryddor, gryn, sirup, färskt kött eller fisk en gång i veckan, till mera räcker det vanligen icke. Till dessa utgifter brukar jag erhålla 15 kr. i månaden, hvilka äfven hittills räckt, ja, af dem har jag också kunnat förskaffa en och annan mindre sak till boet samt underhålla det. Äfven till medicin ha de räckt, dock får jag anmärka, att vi äro och hafva varit ovanligt friska	180,—
Årsafgift för min man och mig i sjukhjälpförening	6,—
Således stanna våra årliga utgifter vid kr. 1,477,71	
Återstå alltså	22,27
hvilken rest får tjäna till oförutsedda utgifter eller till en eller annan kortare resa etc.	
Mången skall kanske finna mina matförråd ringa eller dåliga, men jag vill då förklara, att vi	

leva på »tarflig husmanskost», dock sakna vi ej något mål, och frisk och närande mat söker jag alltid att ha.

Se här exempel på en veckas matsedel:

Sönd. Färsk grönsoppa, pepparrotskött och potatis.	
Månd. Sill, flundror eller strömming och potatis, välling.	
Tisd. Salt kött eller korf och potatis eller »rotmos», salt »oppa (sluring).	
Onsd. Ofta kött öfver efter söndagen eller stekt fläsk och bruna bönor eller gröna ärter, ölsupa.	
Torsd. Ärtor och fläsk, tjock pannkaka eller någon annan kaka och sylt.	
Fred. Färsk fisk, t. ex. gädda, sill, och potatis, fruktsoppa.	
Lörd. Årtpuré, plättar och sylt.	

Till frukost hafva vi vanligen något uppvärmt eller uppstekt såsom gröt samt smörgås, kaffe och mjölk.

Till kvällsmat ha vi oftast gröt, omväxlande gryn och rågmjölgröt samt någon gång sill och potatis. Söndagskvällarna hafva vi oftast te.

Att denna matsedel icke kan vara »stående», förstår nog hvarje husmoder, ty dels måste man rätta sig efter årstiden, dels äfven efter andra omständigheter.

Kan detta lilla svar på den viktiga frågan tjäna såsom ledning för någon ung, oerfaren husmoder, så är ju målet vunnet och denna stund ej förspild, om också stickstrumpan fått hvila för

»Klockarmor».

Odda i Hardanger. Är man väl där, vinka utflykter i oändlighet, till Buarbræen, till den öfvermåttan storartade Skjuggedalsfossen m. m.

En tur genom Gudbrandsdalen med afstic-kare upp på Dovrefjäll och Snöhättan, sedan genom den storslagna Romsdalen och på ångbåt till Molde, räknas äfven till de vackraste. Valdres är för de flesta en favoritdal. Utan att kunna mäta sig i imponerande skönhet med flere af de andra dalarna, har den dock sin säregna tjusning, ljus, leende och vacker som den är och med utmärkta stationer. Dess största lockmedel är dock att den i sin närhet har Iotunhaimens underbart sköna och gigantiska fjällvärld, med de ryktbara 3 fjällsjöarna Tyin, Bygdin och Gjendin. Sedan man besett dessa, fortsätter man upp öfver Filefjald, ner genom Lårdalen, så med ångbåt öfver fjorden till Gudvangen, vandrar genom den vildt romantiska Næstdalen upp till Stahlheims hotel, så tillbaka till Lårdal och hem genom Hallingdalen.

Ja, router kunde man angifva i oändlighet, den ena vackrare än den andra; utrymmet nekar dock att anvisa flere. Skola fjällbestigningar företagas, bör alltid förare medfölja, ty att gå vilse på högfjällen kan medföra den största fara och sluta mer tragiskt än som önskligt är. Äfvenså afrådes från att bada fötterna i forsars eller elfvars kalla vatten, ty häraf bli de svullna och ömma. Ej heller bör man dricka iskallt vatten, utan att hålla litet vin eller konjak däri. När man gjort en fottur, bör man, så fort man anländer till stationen, begära »lunkent vand» att tvätta fötterna uti. Norrmännen äro hjälpsamma och vänliga mot turisterna och tillmötesgå alla rimliga fordringar med största beredvillighet. Deras land är outtömligt på naturskönheter, deras fjordar, med det klara, djupblå vattnet, hvori himmel och jord återspeglas, kan man aldrig se sig mätt på. Den rena luft, som strömmar ner från snöfjällen, och som man inandas från morgon till afton, stärker i hög grad fysiken, gör sömnen god och aptiten desslikes.

Lämpligaste tiden för fot-turer i Norge är från slutet af juni till medio af augusti. Har man vistats någon tid på högfjällen, bör man icke direkt återvända därifrån och ner till våra städer, utan först under några dagar vänja sig vid lägre luft. Ett hälsosammare och friskare lif än turistens kan icke tänkas, och vi hoppas och tro, att här nedskrifna råd och upplysningar skola vara vår kvinnliga ungdom, såväl lärarinnor som elever, till nytta och nöje, om de begagna sig af dem, och vi tveka ej att uppmana de senares föräldrar eller målsmän att förhjälpa dem att komma i åtnjutande häraf. De pengar, som utgifvas för sådana ändamål, äro icke bortkastade, utan gifva den bästa ränta — utbytet blir en *sund själ i en sund kropp*.

De fyra återstående prisen i »fosterlandstävlingen» kunna ej hinna utdelas ännu på någon tid, då flere omständigheter föränleda dröjsmål. Medlen — 400 kronor — ligga emellertid som bekant deponerade hos notarius publicus, och våra vänliga läsarinnor kunna vara lugna och öfvertygade, att redaktionen, så fort det blir möjligt, skall meddela utgången.

Ur notisboken.

Kronprinsessan Victoria har efter sin långa vistelse utomlands nu åter med sina söner anländt till hemlandet och inträffade i Stockholm på middsommaraftonen.

Furstlig hvaljägarrinna. Hr C. H. Gæver, disponent för The Anglo Norwegian Fishing Co. i Skaarö, har fått telegrafisk förfrågan, om han vill tillåta erkeherdiginnan Stephanie af Österrike att deltaga i en hvalfångst i början af juli månad, något som naturligtvis med nöje beviljades.

Kvinnliga studenter i Frankrike. Vid de sju medicinska fakulteterna i Frankrike studera för närvarande 129 kvinnor. af dessa äro 22 fransyskor, 95 ryskor, 2 engelskor, 1 tyska, 4 rumänskor, 2 serbiskor, 2 bulgariskor, 1 turkinna. Vid juridiska fakulteten i Paris studera två kvinnor, en ryska och en elsassiska. Vid de filosofiska fakulteterna studera på den naturvetenskapliga linien 29 kvinnor och på den filosofiska 249. Dessutom följa 14 kvinnor undervisningen vid de farmaceutiska instituten.

Den gyllene rosen, detta högt värderade dygdepris, som påfven årligen tilldelar en kvinnlig medlem af något af Europas furstehus, öfverlämnades för några dagar sedan åt drottning Marie-Henriette af Belgien. Ceremonien ägde rum i marmorsalen i slottet i Brüssel i närvaro af kungliga familjen, ministrarna, hofvet etc.

En lärarinnas roman.

En svensk kulturbild,

teknad på verklighetens grund för Idun

af

Algot Sandberg.

(Forts.)

Jett samvetsgrant, kärleksfullt uppfyllande af åtagna plikter såg nu Kerstin det rätta sättet att motsvara de kraf Gud ställde på henne.

Och då hon vandrade hemåt, då solen dalade till sin nedgång, då kunde hon i innerlig fröjd knäppa händerna och hviska till sig själf:

»Ja, nu är jag lycklig, nu har mitt stackars oroliga, jagade hjärta äntligen fått frid!»

Dagen i häradshöfdingshuset började och slutade alltid med bön, förrättad af husfadern själf. Därefter satt man ännu en stund på den stora verandan eller, när det började blifva kyligt om aftnarne, inne i salongen. Häradshöfding Valde var mycket musikalisk och hade en vacker röst. Ofta plägade han då sätta sig till pianot och sjunga den ena sången efter den andra. Då njöt Kerstin. Hon lät sina blickar sväfva framåt och uppåt. Dessa aftnar stodo sedan alltjämt för henne som de ljuligaste minnen.

Kerstin blef snart nog bekant med folkskolelärarinnan i församlingen. Hon hette Klara Noréus och var ungefär jämnårig med Kerstin. Men de sympatiserade icke.

Klara Noréus var mycket vacker, och hon visste det själf. Däraf kom det något i hennes sätt, som stötte Kerstin. Dessutom hade hon den svagheten att vilja synas lärd. Hon läste likt och olik, utan att kunna smälta det. Hennes åsikter blefvo öfverspända, och icke dämpades detta af att hon slukade romaner i dussintal. Hennes fantasi var rik, och när hon började, kunde Kerstin icke följa med. Klara Noréus sökte gärna upp Kerstins sällskap. Hon var dock den, som borde förstå henne. En dag anförtrodde den vackra lärarinnan Kerstin sin hemlighet, att hon skref vers. Hon hade ett helt album med sig och begynte läsa upp det ena poemet efter det andra. Nu gick hon i en förfärlig ångest, berättade hon. Till provinstidningen hade hon nyligen sändt en dikt om »Riddar Alonso». Trodde Kerstin, att de skulle föra in den? Fick hon läsa den i tryck, trodde hon att hon skulle blifva tokig af glädje, men fick hon ett afspisande svar i »Breflådan», skulle hon bestämt dö af sorg. Nå, dikten, som i själfva verket icke var galnare än att den kunde tryckas i ett kråkvinkelblad, kom verkligen in. Det bragte Klara Noréus i fullkomlig extas. Ja visst, hon var född till skaldinna. Hur uselt att då behöfva

lefva fram sitt lif i denna afkrok af världen och dag ut och dag in behöfva »plugga med odrägliga ungar», då det fanns så mycket stort och skönt att lefva för!

Kerstin drog sig allt mer för bekantskapen.

Att den gamla Kerstin Sangvin icke mera fanns till, det märkte den nya tydligt en afton på sensommaren. Häradshöfdingen hade icke själf skött septembersammanträdet vid häradet, utan det hade hans förste notarie gjort. När denne kom hem, sade han vid supén:

»Nå, har häradshöfdingen hört nyheten, förlöfningen?»

»Nej, hvad är det?»

»Jo, fröken Thorell i Åkelösa har förlöfvat sig. Det var allt på tiden,» tillade han skratande.

»Jaså,» svarade häradshöfdingen likgiltigt, »med hvem då?»

»Med en pastor Filén, som är hjälppräst hos prostens. Adjunkten uppträdde i går som prostens ombud vid rätten.»

Kerstin satt äfven vid bordet och hörde det korta replikskiftet. Hon böjde sig litet djupare ned öfver tallriken, ty hon kände, att hon rodade något. Men det var också allt.

Då hon kom upp på sitt rum, satte hon sig vid det öppna fönstret och såg ut öfver trädgårdens dunkla grupper af fruktträd. Hon tänkte på hvad hon nyss hört. Men icke med någon stickande smärta, blott med stilla vemod och med en suckan: »Herrens vägar äro icke våra vägar» kunde hon i sin aftonbön innesluta både *honom* och *hennes*. Mätte de blifva lyckliga! Och hon somnade lugt.

Det var nu slut med ferierna. De första dagarne i september började läsningen med barnen. Kerstin hade haft god tid att utarbeta ett väl genomtänkt schema för undervisningen, med hvilket såväl häradshöfdingen som frun voro nöjda. Hon hade försökt att tillgodogöra sig de bästa af den ordnade skolans principer, på samma gång som hemmet, hvilket här var ett med skolan, också skulle få komma till sin rätt. Uppfostran och undervisning, båda skulle stå jämsides och åstadkomma ett fullkomligt helt.

Det blef icke att ligga på latsidan för Kerstin. Barnen måste indelas i olika läxlag och undervisas på särskilda tider, hvartill sedan kom, att de under hösten och vintern blefvo nästan fullständigt öfverlämnade åt hennes ledning äfven dessemellan, enär fru Valdes sjukdom som vanligt tilltog med den strängare årstiden. Men hvilken glädje var det icke att arbeta i denna atmosfär, där allt andades välvilja och sympati.

Det var naturligt, att Kerstin skulle hysa intresse för den art af verksamhet, som ända till för kort tid sedan varit hennes egen. Därför plägade hon då och då vandra bort till Klara Noréus och åhöra lektionerna i hennes skola. Det intryck hon fick af dem var icke oblandadt godt. Lärarinnan var nervös, och hennes nervositet meddelade sig naturligtvis åt undervisningen. Hon var retlig och ojämn, favoriserade de barn, som hade lätt att fatta, och som sålunda gjorde henne minsta besväret, sysselsatte sig med mycket, som hvarken hörde till ämnet eller lämpade sig för barnens fattningsförmåga. Det låg något febrilt öfver lektionerna. Från lärarinnan gick det öfver på eleverna. De blefvo oroliga, visste ej hvar de voro hemma. Kerstin gjorde henne uppmärksam på detta.

»Ja, du kan ha rätt,» svarade Klara Noréus, »jag är verkligen nervös. Tänk dig så som jag arbetar. När jag slutar skolan, får jag knappt tid att äta, förrän jag slår mig ned vid skrifbordet, där jag sedan sitter till långt in på natten.»

»Men, kära vän, detta går aldrig väl.»

»Jag måste, ser du. Åh, du vet icke hvad jag sysselsätter mig med. Jag har icke talat om det för någon, men du skall få veta det. Jag har behof att tala om det för någon.»

Hon drog upp en låda i det fällbord, som blifvit upphöjdt till rang, heder och värdighet af skrifbord, och tog fram en lunta med fullklättrade papper.

»Detta,» sade hon, »blir mitt lufs stora verk, och det måste lyckas. »Syskonkärlek, lyrisk-romantisk dikt i tio sänger,» det är titeln. Jag måste ha den färdig till nästa år, ty jag ämnar täfla med den i svenska akademien. Ser du det här lilla kuvertet med sigillet på? Det är den förseglade namnsedeln. Den har legat färdig i tre år. Naturligtvis upptar den ej mitt namn, utan en sentens: »*quousque tandem*» ja, jag vet inte hvad det betyder, jag såg det till öfverskrift på en artikel i Dagens Nyheter. Latin är det, så mycket vet jag, och det gör ett manligt intryck... jag vill inte man skall misstänka, att det är en

kvinnor, som skrivit det, förstår du, ty vi kvinnor äro ännu så tillbakasatta, att en aning härom kunde göra de manliga prisdomarena partiska. Vill du höra första sången, den är inte lång?»

Hon började läsa. Kerstin var icke vidare kritiskt anlagd och förstod sig föga på poesi, men så mycket insåg hon dock, att det var svulstigt, onaturligt och knaggligt. Hon passade på att gå, innan Klara Noréus hann börja med flere sånger, ty hon befarade starkt, att då skulle hon bli tvungen att lyssna till alltsammans.

Det gick som Kerstin förmodade, och efter någon tid blef Klara Noréus sjuk. Skolrådets ordförande kom upp till häradshöfding Valde med förfrågan, om hans guvernant icke kunde få sköta skolan blott några dagar, tills man hann få någon vikarie. Jo, det hade häradshöfdingen icke något emot. Hans egna barn kunde ju få lof istället, och man fick söka reda sig. Ja, det skulle icke bli länge!

Lärrarinnans sjukdom var hysterisk. Den ytttrade sig först så, att hon trodde sig skola dö. Hon tog farväl af alla, ty hon kände döden nakas. Så förlorade hon medvetandet under några timmar. När hon vaknade igen, yrade hon, talade osammanhängande om sina dikter, deklamerade långa strofer under de vildaste gestikulationer för att sedan falla i dvala. Så småningom öfvergick detta till hvad man kallar predikosjuka. Hon »predikade», så att det hördes öfver hela huset, svetten rann om henne, bröstet häfdes och hennes ansikte var blodrodt. Det var omöjligt att stilla henne, förrän hon af mattighet själf slutade. En dag kom kyrkoherden för att se om henne. Just då hade hon en af sina predikoattacker. Han blef alldes förskräckt, trodde henne döende och sade till Kerstin, att han skulle hålla förbön för henne nästa onsdag vid passionspredikan, om hon då lefde. Klara hörde det, reste sig och ropade:

»Ja, ja, gör det, gör det.»

Dagen efter kom en vikarierande lärarinna, och Kerstin befriades från sin tjänst, som varit allt annat än behaglig. Efter någon tid tycktes Klara Noréus blifva fri från sin predikosjuka, men hennes hysteri visade sig nu på annat sätt, som själfmordsmani. An klagade hon öfver, att någonting

osynligt dref henne att hänga upp sig i spjällsnöret, än att dränka sig i ån. Ibland smög hon sig ut och försvann, och det var då att leta efter henne i skog och mark, när man befarade, att hon verkligen skulle göra sig själf något ondt, om hon finge tillfälle. Det såg dock nästan ut, som om hon roat sig med dem, som vaktade henne, ty alltid kom hon tillbaka för att snart nog ånyo sätta dem i fruktan genom en ny rymning. Hon blef slutligen så svår, att man på eftervintern måste sända henne till hospitalet, där hon icke många månader efteråt afled.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Något om sulläder.

Mina damer — och herrar skulle jag vilja tillägga, om icke det senare endast vore en tom fras, då det gäller ett område, där de knappast äro representerade, nämligen kyrkan.

Jag ville säga, att jag verkligen mot min vana i söndags var i kyrkan. Det är nu en gång så att jag icke hör till det täcka könet, som kan sitta så comme il faut som helst och höra en predikan af sin favoritpräst och sedan lika lugnt som vanligt under veckans lopp begå sina förtjusande gemener. Jag har en generande förnimmelse af, att om jag ginge dit och finge höra någonting sällsynt, t. ex. en som själf varit i elden, hvilket lär höras på tonen i kommandoorden — att jag då skulle kunna bli på något sätt störd i mina trefliga vanor, eller tvungen att afstå något af hvad jag anser nödvändigt såsom hörande till — om också blott yttersta svansändan af societeten. Dessutom har jag alltid varit rädd för dag, ordet må nu användas såsom sjö- eller landsterm, den må nu falla på eller omkring en, vara kall eller varm, såsom t. ex. honingsdag, hvilken är i stånd att skrämja mig ända till Sibirien, där den nu icke lär förekomma.

Och så är det andra orsaker, som kunna vara betänkliga nog: man kommer tidigt och blir inpassad mellan vildt främmande damer, som ge — nej! som man generar sig för. Eller man kommer sent, sitter

ytterst och känner frihetens härliga luft — å ena sidan. Senare ändå kommer en *dame d'un certain âge*. »Finns det möjligen plats?» Det gör det synbarligen ej, utan man stiger upp och förblir stående till benäget påseende. — Nu hade det hänt ett par söndagar med en viss mellantid att min gode vän och sällskapsbroder v. Felsen icke haft tid med mig på f. m.: han skulle gå och raka sig. Ja — därtill skulle väl icke hela f. m. gå åt. Nu såg jag honom med fasta steg försvinna i Storkyrkobrinken samt därifrån in i kyrkan. Ja! Nu en vacker sommardag finns där nog rum att sitta, inga systrar och kusiner och tanter, som likasom hålla kontroll på en sedan med ledning af det sagda, och så är det blott en timme.

Nu var det blott en timme, och den syntes mig förvånande kort, jag bekänner det: men det oaktadt, och oaktadt alla förutsättningar som kunde hålla en kvar, lyckades detta ej med en del unga damer, som mitt under predikan gifvo vittnesbörd om, hur fast sulläder kan vara, då det kommer i beröring med stengolf i en efter akustikens fordringar väl afvägd kyrka.

Nu kan då ingen villigare än jag erkänna, att hälsan går framför allt, och att dess bud böra åtlidas — men icke är det gärna tänkbart, att sju unga, starka damer samtidigt så angripas, att en hel församling måste störas af deras försvinnande.

Att nu tala om ogrannlagenhet mot predikanten i ett sådant förfarande vore kanske ej på sin plats af en lekman. Jag antar, att han måste finna sig i allt! — Men jag skämdes.

Impoli.

Innehållsförteckning.

Erkehertiginnan Stephanie af Österrike. (Med porträtt) — Midsommarvaka; poem af *Fredrik Nylander*. — Valet af yrke; en studie för Idun af *H. G.* — Födelsedagar. — Spanska flickor; tecknade för Idun af *C. H. E. R-y.* — En knyppekonsnärrinna. (Med porträtt.) — I hushållsspenningsfrågan. Femtonhundrakronorstricket. I *Sofie Le Moine*, f. *Brandt* — Iduns skollofskoloni. — Om fotvandringar; för Idun af *A. K-m.* (Forts. och slut.) — Ur notisboken. — En lärarinnas roman; en svensk kulturbild, tecknad på verklighetens grund för Idun af *Algot Sandberg*. (Forts.) — Från Iduns läsekrets: Något om sulläder; af *Impoli*. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag är en jätte, som slumrar än, men drömmer bragdrika drömmar vid dystert hviskande furors sus, i norrskensflammande himlens ljus, vid dån från forsande strömmar.

Jag är en jätte, som rufvar på en skatt, den jag skulle värda. Jag gömt den undan i flodens sand, jag gömt den undan för girig hand bak bergets stenväggar hårda.

Jag är en jätte med sköld af stål kring senfulla armen knuten, men dock så värnlös, att skydd man ber, af svenska kvinnor, ja, just af er, för jätten i dvala slutan.

Jag är en jätte, som, engång väckt af släggklang i mina salar, åt flitens söner med riklig skatt, som legat dold under seklers natt, så tacksam ert skydd betalar.

Om jättens namn du ej kan finna, så fall ej genast allt ditt mod för det, men sök, så finner du min hemlighet! Säg först, hvad söker seglarn hinna? Hvem tror sig ständigt vara klok? Hvad läsa vi i hvarje bok? Ett träd, som finns i våra skogar. Hvad plär man göra med en båt? En fågel, som ej alls blir våt. Säg, hvartill brukas harf och plogar? Ett mansnamn, vanligt såsom Per. Hvem lurar under blinda skär?

Ett väderstreck utaf de fyra. Hvad rimmar mycket bra med hand? En liten stad i Svealand. Ett flicknamn slutande likt Tyra. Hvad ligger mellan tvänne berg? Hvad kallas det, att kind får färg? Ett mått hvari man plägar mäta jorden.

Hvad bör ej skådespelarn falla ur? Säg ett af skogens smidigaste djur? I »fosterland» det vinnande likt orden.

Hvad heter motsatsen till god? Hvad fröjdar alltid adligt blod? Hvad kallas det att mäta djupa vatten? Ett namn, som ju i bibeln står. Ett mått, som mer ej brukas fär.

Hvad göra väl patrullerna om natten? — Men nog! Ty jättens namn är ganska lätt och gissas snart, om du förstätt mig rätt.

****/.

Charader.

I.

An ligger *mitt första* så tyst i sin boja, än dansar det fritt och hörs yrande stöja; högt ljuder dess sång då i sprittande lek, än bullrande yr och än smältande vek.

Blott den, jag förmenar, är verkligt *mitt andra*, som trygg och som säkert sin bana ses vandra, som handlar med kraft och som står vid sitt ord och kämpar för sanning och rätt på vår jord.

En tjusande sångarekung är *mitt hela*, som lockar med trollmakt, när helst han hörs spela;

hans håg är så sorgsen, så bitter hans tår, och underligt vek är den ton, som han slår.

P. L.

II.

Mitt *första* öfver land och haf samt berg och dalar går, och ofta, ofta det dig gaf båd' glädje, sorg och tår.

Mitt *andra* på den klara sjö kan svalla högt ibland och sorgsen hvila sig och dö mot fjärran klippig strand.

En viktig sak mitt *hela* är, det ej förnekas kan. Mitt första därpå läggas plär; då röns, om det går an.

S.

Schackgåta.

n	i	a	t	a	s	a
c	t	o	s	y	a	t
e	r	u	l	i	l	e
a	å	g	p	t	e	m
o	l	s	l	e	r	i
v	n	e	i	k	i	l
r	v	t	d	i	l	a

Med begagnande af hästens gång i schack bildas af bokstäfverna i ofvanstående kvadrat 7 ord med 7 bokstäfver i hvarje, hvilka sedan insätts i kvadratens rutor så, att orden läsas vågrätt. Äro dessa riktigt funna, gifva deras begynnelse- och slutbokstäfver latinska namnet på en blomma. Orden äro: 1) biflod i Sachsen, 2) ett

för många herrar nyttigt ting, 3) järnvägsstation i Sverige, 4) tid af dygnet, 5) flod i Sydamerika, 6) stad i Italien, 7) ett slags verkstad.

Milan.

Kryptogram.

R I O N A F O P E T

Lösningar.

Logogryfen: Rättorna; tårta, or, rått, rå, tant, tårar, natt, ton, år, ro, ort, tå, åror, tro, ornat, Tor, Ran, rar, rånat, rot, rotar, Aron, tår, trår, torn, Arno, oart, rätt, rån, torr.

Gåtan: Spa, asp, a, sa', apa, pass.

Bokstafsgåtan: Arenaria, prest, Gurli.

Räknegåtan:

9

4 . . . . . 7 . . . . . 10 5

8

6

2 . . . . . 11 . . . . . 12 1

3

Lyra-aritmogryfen: Richard Wagner; Marie, feters, och Athen, schakal, Spree, ejder, Tower, Abraham, Belgien, Inn, smeka, Amerika.

